

Aabenraa Automobilselskab

Af Jens Birch, Lars Ersgaard og Claus Hansen.

Udgivet af forlaget J-bog. ISBN: 978-87-996494-2-6.

108 sider i format 21 x 21 cm. Indbundet med stift omslag.

39 farvefotos, 57 sort/hvid fotos samt 35 tegninger og andre illustrationer.

Bogladepris: 265 kroner.

I 1926 blev Aabenraa Automobilselskab stiftet, så det kunne tage over, når Aabenraa Amts Jernbaners to linjer fra Aabenraa til Gråsten og Løgumkloster samme år blev nedlagt. Denne nye bog beskriver på bedste vis det sønderjyske rutebilselskab lige fra dets første år, til tiden under Sønderjyllands Trafik og til selskabet, efter salget af rutebilaktiviteterne, kun var et ejendoms-selskab, hvis eneste aktiv var rutebilstationen i Aabenraa.

Bogen følger standardopsætningen, som forlaget J-bog sædvanligvis betjener sig af. Det er godt, for dels giver det genkendelse, dels sikrer det, at emnet behandles, så læseren bliver taget ved øjet, og kommer hele vejen rundt om emnet. Som sædvanligt, når det gælder J-bogs bøger, så er også denne bog gennem illustreret – og ja, der findes også enkelte jernbanemotiver iblandt bogens mange fine billeder. Men først og fremmest er det den grundighed, som forfatterne lægger for dagen i præsentationen af teksten – vel at mærke uden at den på nogen måde føles for lang, der imponerer. At vi får vist billeder af rutebilerne, rutebilstationerne i Aabenraa, billetter og køreplaner, det er helt normalt. Jeg frydes derfor specielt over gengivelsen på side 35 af et brev fra Wehrmachtkommandantur Apenrade om beslaglæggelse af en rutebil. Her kan man læse, at det om nødvendigt vil ske ved brug af våben! Og så frydes jeg over den omfattende liste over samtlige selskabets rutebiler, som findes bagerst i bogen. Her er mange godter for rutebilnummermænd.

Som vanligt gedigent arbejde fra forfatterne og forlaget. Bogen anbefales til alle bus og rutebilinteresserede.

„Aabenraa Automobilselskab“

Af Jens Birch, Lars Ersgaard og Claus Hansen
Boganmeldelse af Jørgen Kjær

Det er altid spændende når forlaget J-bog udgiver en ny bog. Er det igen lykkedes at finde en spændende historie skrevet af dedikerede entusiaster? Og anmelderen bliver heller ikke skuffet denne gang, hvor historien handler om Aabenraa Automobilselskab.

Selskabet blev til i 1926, da Aabenraa Amts Jernbaner indstillede driften. Det fik en god start, og det anskaffede flere busser.

Og det købte også den tidligere amtsbanegård i Aabenraa, som blev indrettet til rutebilstation. I 1930'erne var der kamp om at få lov til at udføre rutebiltrafik, men Aabenraa Automobilselskab fik fodfæste i oplandet og klarede sig godt.

Imidlertid satte 2. verdenskrig en stopper for videre fremgang. Efter besættelsen kom der igen gang i hjulene, og selskabet havde kronede dage i slutningen af 1940'erne og først i 1950'erne, hvor privatbilismen endnu ikke var kommet i gang. Rutebilstationen i den gamle amtsbanegård blev utidssvarende og lå samtidig i vejen for en vejudvidelse. Derfor blev den erstattet af en ny moderne rutebilstation i 1965. Op gennem 1960'erne faldt passagertallet som følge af privatbilernes udbredelse. Rutenettet blev justeret, og der blev løbende anskaffet nyt materiel.

I begyndelse af 1970'erne var økonomien anstrengt, og skulle der

fortsat være mulighed for at tage bussen, ville det betyde offentlige tilskud til buskørsel. Det afledte et nyt trafiksystem, som gik under navnet Sønderjyllands Trafik (ST). Det fik sin debut i 1977. I princippet blev Aabenraa Automobilselskab

nu et selskab, der leverede

buskørsel til Sønderjyllands Trafik efter givne retningslinjer.

Fra 1980'erne blev selskabets økonomi stabiliseret, og i 1990'erne begyndte Sydbus, som var det nye navn for Sønderjyllands Trafik, at udlicitere kørslen. Konkurrencen blandt busselskaberne, der udførte kørslen, blev markant forøget. Aabenraa Automobilselskab overvejede situationen og endte med at sælge sine kørselskontrakter, busser m.v. til DSB fra 1. juni 1997. Aabenraa Automobilselskab fortsatte herefter som et rent ejendomsselskab indtil 2008, hvor det solgte grund og bygninger til et selskab, der ville udvikle og nybygge på grunden i Aabenraa. Herefter blev selskabet afviklet.

Bogen er et hyggeligt, men også oplysende værk, der naturligvis kan have stor interesse for de specielt dedikere bus-entusiaster, men også for de ganske almindeligt historie-, kultur- og transportinteresserede er bogen interessant. Bogen er selvfølgelig en nicheudgivelse med forholdsvis lille målgruppe, og der skal derfor lyde en stor ros og anerkendelse for at forlag som J-bog tager risikoen og udgiver i det flotte og moderne udstyr.

Ligeledes skal forfatterne have ros for at samle og skrive denne flotte historie. Fortsæt gerne denne genre.

I øjeblikket kører dramaserien "1864" på hovedparten af Dan-

marks TV-skærme hver lørdag aften.

Også hertil kan bogen have et lille link.

Det er jo nok ingen hemmelighed, at Danmark taber krigen i 1864, og herme bliver Sønderjylland et udkantsområde i det store tyske rige. Vejene i den nordlige del af Tyskland bliver næsten ikke vedligeholdt i tiden frem til Genforeningen i 1920. Det får stor indflydelse på udviklingen af busruterne omkring Aabenraa. Nogle veje kan busserne slet ikke køre på, andre er så smalle, at der må indkøbes særligt smalle busser. Det fortæller den nye bog også om.

Bogen Aabenraa Automobilselskab er udgivet i efteråret 2014

Bogens format 21 cm X 21 cm, 108 sider, over 125 illustrationer (heraf mange i farver) og hårdt omslag og koster 265.00 DKK + porto. Den kan købes direkte ved forlaget www.j-bog.dk eller i boghandelen.

Rutebilerne Aabenraa

Ny bog fortæller om Aabenraa Automobilselskabs historie fra start til slut

af Svend Mikael Larsen

BUS Aabenraa Automobilselskab opstod i 1926, da Aabenraa Amts Jernbaner indstillede driften. Den tidligere amtsbanegård i Aabenraa blev købt og indrettet til rutebilstation. I 1930'erne var der kamp om at få lov til at udføre rutebil-

trafik, men Aabenraa Automobilselskab fik fodfæste i oplandet og klarede sig godt. Selskabet havde kronede dage i slutningen af 1940'erne og først i 1950'erne, hvor privatbilismen endnu ikke var kommet i gang.

Det kan man læse om i en ny bog, der simpelthen hed-

der 'Aabenraa Automobilselskab', og som er skrevet af Jens Birch, Lars Ersgaard og Claus Hansen.

Tidens busser

Bogen er på 108 sider med over 125 illustrationer med ikke mindst de forskellige bustyper gennem tiderne. Den henvender

Aabenraa rutebilstation, som den teg sig ud i slutningen af 1950'erne. (Arkivfoto Nels Jensen)

Her er et postkort, der viser Aabenraa rutebilstation, som den så ud i midten af 1970'erne.

der sig især til interesserede i trafik men også til lokalhistorisk interesserede.

I bogen kan læseren følge udviklingen, som da den gamle amtsbanegård blev utidssvarende, og samtidig lå i vejen for en vejudvikling, og derfor blev erstattet af en ny moderne rutebilstation i 1965.

Men på det tidspunkt var passagertallet som følge af privatbilernes udbredelse allerede begyndt at falde, og i begyn-

delsen af 1970'erne var økonomien i selskabet anstrengt. Der måtte ydes offentligt tilskud, hvis kørslen skulle holdes i gang. Det betød, at Aabenraa Automobilselskab blev til et selskab, der leverede buskørsel til nystartede Sønderjyllands Trafik (ST), som i 1990'erne blev til Sydbus.

Konkurrencen blandt busselskaberne øgedes markant, og Aabenraa Automobilselskab endte med at sælge sine kørselskontrakter, busser med videre til DSB i 1997.

Aabenraa Automobilselskab fortsatte herefter som et rent ejendomsselskab indtil 2008, hvor det solgte grund og bygninger til en selskab, der ville udvikle og nybygge på grunden i Aabenraa.

Herefter var Aabenraa Automobilselskabs historie - en historie som bogen på fin vis fortæller.

Lokalavisen Aabenraa - 14.11.2014

Rutebilerne Aabenraa

Ny bog fortæller om Aabenraa Automobilselskabs historie fra start til slut

AF SVEND MIKAEL LARSEN

Aabenraa Automobilselskab opstod i 1926, da Aabenraa Amts Jernbaner indstillede driften. Den tidligere amtsbanegård i Aabenraa blev købt og indrettet til rutebilstation. I 1930'erne var der kamp om at få lov til at udføre rutebiltrafik, men Aabenraa Automobilselskab fik fodfæste i oplandet og klarede sig godt. Selskabet havde kronede dage i slutningen af 1940'erne og først i 1950'erne, hvor privatbilismen endnu ikke var kommet i gang.

Det kan man læse om i en ny bog, der simpelthen hedder 'Aabenraa Automobilselskab', og som er skrevet af Jens Birch, Lars Ersgaard og Claus Hansen.

Bogen er på 108 sider med over 125 illustrationer med ikke mindst de forskellige bustyper gennem tiderne. Den henvender sig især til interesserede i trafik men også til lokalhistorisk interesserede.

I bogen kan læseren følge udviklingen, som da den gamle amtsbanegård blev utidssvarende, og samtidig lå i vejen for en vejudvikling, og derfor blev erstattet af en ny moderne rutebilstation i 1965.

Men på det tidspunkt var passagertallet som følge af privatbilernes udbredelse allerede begyndt at falde, og i begyndelsen af 1970'erne var økonomien i selskabet anstrengt. Der måtte ydes offentligt tilskud, hvis kørslen skulle holdes i gang. Det betød, at Aabenraa Automobilselskab blev til et selskab, der leverede buskørsel til nystartede Sønderjyllands Trafik (ST), som i 1990'erne blev til Sydbus.

Konkurrencen blandt busselskaberne øgedes markant, og Aabenraa Automobilselskab endte med at sælge sine kørselskontrakter, busser med videre til DSB i 1997.

Aabenraa Automobilselskab fortsatte herefter som et rent ejendomsselskab indtil 2008, hvor det solgte grund og bygninger til en selskab, der ville udvikle og nybygge på grunden i Aabenraa.

Herefter var Aabenraa Automobilselskabs historie - en historie som bogen på fin vis fortæller.

Myldretid.dk skriver den 5. november 2014:

Ny bog: Aabenraa Automobilselskab

Af Thomas de Laine

Forlaget J-bog har endnu engang sendt en bog på gaden, denne gang om Aabenraa Automobilselskab.

Mens Sønderjylland stadig var tysk, byggedes to smalsporede jernbanestrækninger med udgangspunkt i Aabenraa - først en bane til Gråsten og dernæst en til Løgumkloster. Ved genforeningen i 1920 kom de under dansk herredømme. Navnet blev da Aabenraa Amts Jernbaner, og selskabet havde base i Aabenraa med kontor, remise og banegård.

Amtsbanerne var dog generelt ringe udstyrede hvad angik faste anlæg og materiel, og ved genforeningen var banerne i dårlig stand, ligesom passagertallene ikke var store. Hertil kom den stigende konkurrence fra last- og rutebiler. Amtsrådet besluttede derfor at nedlægge banerne fra foråret 1926, og det blev startskuddet til *Aabenraa Automobilselskab*, hvis rutebiler erstattede toggangen.

Aabenraa Automobilselskab overtog bl.a. amtsbanegården i Aabenraa, som blev indrettet til rutebilstation, og selskabet voksede helt frem til privatbilismens indtog i 1960'erne. Herefter blev økonomien til gengæld mere anstrengt, men i Sønderjylland var man fremme i skoene og etablerede allerede i 1977 trafikelskabet Sønderjyllands Trafik (ST), som Aabenraa Automobilselskab blev entreprenør for. Det meste af landet fik først sådanne ordninger flere år senere.

Sønderjyllands Trafik blev i 1990'erne til Sydbus, og licitationerne lurede i horisonten. I 1994 forlængede Sydbus, forud for ikrafttrædelsen af EUs forsyningsvirksomhedsdirektiv, entreprenørernes kontrakter med 5 til 8 år, og det gav Aabenraa Automobilselskab mulighed for at betragte, hvordan licitationerne løb af stabelen i resten af landet. Dette billede var skræmmende, idet gamle rutebilselskaber faldt på stribe, mens bl.a. DSB busser vandt store mængder kørsel. Automobilselskabet valgte at stoppe, mens legen var god, og solgte buskørslen til DSB busser i 1997 efter lidt mere end 70 års drift.

Den nye bog er skrevet af Jens Birch, Lars Ersgaard og Claus Hansen og fortæller over mere end 100 sider historien om automobilselskabet. Bogen er illustreret med cirka 125 billeder (mange i farve), køreplaner, kort og andre illustrationer og indeholder tillige den obligatoriske liste over materiellet. Formatet er det kvadratiske med hårdt omslag ligesom f.eks. Busserne fra Svendborg, der kom i 2012 - en god afvejning af layoutmulighederne og noget, der er praktisk at have i hænderne, når man læser bogen på sofaen.